

Szerkesztőségi Iroda:

Nagybcskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor
Félévre ——— 12 .
Negyedévre ——— 6 .
Egy hóra ——— 2 .
— Egyes szám ára 3 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 181. szám.

Csütörtök, augusztus 9.

A közigazgatás reformja.

— augusztus 9.

Lapunk tegnapi számában vezető helyen ismertettük a vármegyei tisztviselők országos egyesületének memorandumát, amely a közigazgatás reformjának jegyében áll.

Mivel pedig a közigazgatási reform kérdése erősen belevág hazánk állami szervezetébe s a közel jövőnek nagyfontosságú munkálata lesz, szükséges ismételtén foglalkoznunk a kérdéssel s minden eszmét, tervet, kívánságot, mely körülötte fölhangzik, külön kiemelni.

A közigazgatási reform körül, amint látható, megindult a munka az egész vonalon. Gróf Andrássy emlékirata a király elé tárta a nagyszabású akció egész tervét s már meg is nyerte a korona előzetes jóváhagyását. A belügyminiszterium törvényelőkészítő osztályai serényen dolgoznak, hogy az anyag egy része a képviselőháznak őszszel bemutatatható, más része az összehívandó szaktanácskozás elé terjeszthető legyen. Eközben a megyei tisztikarok is gyűléseznek, kérelmeznek, deputációznak, hogy illetékes helyen előadják a reformmüre vonatkozó tapasztalataikat, kívánságaikat s fölajánlják támogatásukat.

Ezeknek a sorába tartozik a vármegyei tisztviselők országos egyesületének az a memorandum is, amelyet tegnap részletesen ismertettünk.

A memorandumot tanulmányozva mindenekelettel elismeréssel kell konstatálni, hogy mily magas szempontok szerint itéli meg a megyei tisztviselők a reformot, mely nemcsak a közeleti viszonyokba, hanem

az ő sorsukba is mélyen belenyúl. Más időkben a közszolgálati alkalmazottak hasonló mozgalma egoisztikus jellegű volt s első sorban anyagi helyzetük javítását tűzte ki célul. Most egyéni érdekeiket szorosan összekapcsolják a szolgálattal, ezt pedig a nemzet egyetemes érdekeivel.

Ráállnak arra az alapra, amit a kormány elfoglalt, hogy a nemzet politikai szervezetének s az alkotmányos életgaranciáinak sulypontja az önkormányzati szervezetben van. Az ősi municipálist must akarják ők is megerősítve s a kor igényei szerint átépítve látni. Ehhez mérlik a maguk igényeit midőn szabadabb mozgást, nagyobb függetlenséget s biztosabb existenciát kérnek az államhatalomtól.

A választási rendszer feltételei hűveknek vallják magukat s feltétlenül törölni kívánják törvénykönyvükből a lex S aparyánát. Erkölcsi függetlenségük biztosítására főleg két intézményes reformot sürgetnek. Egyik a szolgálati pragmatika, mely pontosan szabályozza a tisztviselők jogkörét s előírja kötelességeiket; másik a közigazgatási bíróságok újjászervezése, hogy a kormányhatalom tulkapásai ellen s hatásköri összeütközés esetén a helyhatóság mindig bírói ottalomban részesüljön.

A szolgálati szabályzat bizonynyal a fontosabb része a reformnak, mert az fogja annak ugyszólván lelkét képezni s intencióit érvényesíteni. De nehéz feladat is lesz, mert a szolgálat egyöntetűsége és a jogrend egysége miatt közös mértéket kell találni az ország különböző vidékeinek sokféle igényeire, amiket eddigi helyi statutumok szerint s a legelterőbb módon

elégítettek ki a megyék és városok. Ezenfelül a pragmatika szerint kell reformálni a fegyelmi jogot s az egész fegyelmi eljárást, ami mulhatatlanul szükségessé teszi a szolgálat egységét; mert az országban vidékenkiut változó fegyelmi jog képtelenség volna. Kár, hogy az emlékirat ily egységes pragmatika főbb elveiről nem nyilatkozik s azt se említi föl, vajjon a disziplináris ítéletek ellen jogorvoslást milyen fórum előtt kíván keresni: belenyugszik a kormány döntésébe, vagy pedig a magy kir. közigazgatási bíróság hatáskörét akarja-e idáig kiterjeszteni.

Igen érdekes, mit a beadvány a főispáni hatalom korlátozásáról, kijelölő jogának eltörléséről s a tisztai kvalifikáció szigorításáról mond. A főispán kivételes hatalma a szolgálati pragmatika jogrendjével ugy se lesz összeegyeztethető s ennek megalkotásakor magától elesik. A kandidálási jog bizonynyal erős korlátozásra szorul, de az viszont meg lesz a szigorubb kvalifikációban. Itt a beadvány helyes nyomon jár, midőn a pályázóktól közigazgatási gyakorlati vizsgát követel.

Egészben a memorandum nyitott ajtón zörget s ugyanazt kéri a kormánytól, amit a belügyminiszter már kilátásba helyezett az országnak. Mégse volt fölösleges e lépést megtennie, mert kifejezhette ily módon a kormány s a tisztikar szolidaritását a reform céljaira és eszmekörére nézve, a közvéleménynek pedig alkalmat adott, hogy a nagy mű gondolatvilágába beleélje magát s elkészüljön ama nagy és szükséges vitákra, amik e mű törvényterőre emelkedését megelőzni fogják.

A „TORONTÁL” tárcája.

A differitisz.

— Elmondja Mc Williams a saját tapasztalatai nyomán. —

Miután elmondtam önnek, hogy mennyire dühöngött akkor nálunk a differitisz, rátérek arra az elbeszélésre is, amelyet még el akartam mondani.

— Édes lelkem — mondtam a feleségemnek, a kis Klárára mutatva, — én a te helyedben nem engedném meg a gyerekeknek, hogy azt a fenyőforgácsot rágja.

— De, édes kincsem, mit árthat az? — felelte nőm, azonban egyuttal a forgács után nyult. Mert a nők a leghelyesebb tanácsot sem képesek ellenmondás nélkül fogadni. Legalább a férjes nők nem.

— Kedvesem, bebizonyított dolog, hogy a fenyő a legkevésbé tápláló fanem, mit gyerekeknek adhatunk.

Feleségem azonnal visszavonta a kezét, az ölébe tette és elkezdett duzzogni.

— Magad is tudod, hogy ez nem igaz. Minden orvos azt mondja, hogy a fenyőfa terpenintje igen jót tesz a gerinc- és a vesebajok ellen!

— Ah, bocsánat, tévedtem! Nem tudtam, hogy Klárának a veseje meg a hátgerince meg van támadva!

— Ki mondta, hogy a kicsikének a veseje és a hátgerince meg van támadva?

— Te céloztál rá, lelkem!

— Micsoda gondolat! Soha egy szóval sem mondtam!

— De a szívem, még két perce sincs, hogy mondtam!

— Mindegy, akármit mondtam! Nem árt a gyerekeknek egy kis fenyőfát rágni, ha éppen kedve van hozzá, ezt te is nagyon jól tudod. Én akarom, hogy rágja és ezzel vége!

— Jól van, megvagyok győzve. Érzem érvelésed hatalmát és nyomban megrendelek pár öl fenyő-

fát, a legjobb fajtából. Egyik gyermekem se szenvedjen szűkséget, amíg...

— Kérlek, menj az irodába és hagyd végre békében. A legáratlanabb megjárgást sem tehetem anélkül, hogy te abba bele ne kötnél és ne okoskodnál feletted mindaddig, amíg azt sem tudod, mit beszélsz.

— Am legyen! De utolsó megjegyzésedben olyan logikai hiány mutatkozik, amely...

Mielőtt befejeztem volna, feleségem felkapta Klárát és kirohant vele.

Este holtra sápadva jött elő.

— Oh Mortimer, már megint egy! A kis Gordon gyerek beteg!

— Differitisz?

— Az!

— Van még remény?

— Semmi! Oh jaj, mi lesz belőlünk?

A dajka kis idő múlva behozta Klárát, hogy jó éjt kívánjon és anyjával imádkozzék. Éppen a „Jefekszem kis ágyacskámba”-nál köhített egyet. Feleségem halálra válvá hanyatlott vissza székében, de a következő pillanatban felugrott vad erélylyel.

Megparancsolta, hogy a gyerek ágyát azonnal huzzák be a hálószobába és maga ment utánanézni, vajjon a parancs teljesült-e? Persze, engemet is magával hurcolt. A dolog hamar el lett intézve. Feleségem öltözőjében vetették meg az ágyat a dajka számára. De ekkor jutott eszébe, hogy a másik gyerektől távol vagyunk és ha éjjel az is megkapná a differitist...

Szegény asszony, megint halálsápadt lett. Visszacipeltük tehát az ágyat meg a dajkát megint a gyerekszobába, magunknak pedig a szomszéd szobában vetettünk ágyat.

Rögtön eszébe jutott a feleségemnek, hogy hátha a betegség Kláráról Harryra is átragad?

Ez a gondolat újra rémülettel töltötte el és mi egyesült erővel sem voltunk képesek az ágyat elég gyorsan kicipelni, jóllehet a feleségem olyan lázas izgatottsággal segített, hogy majd darabokra zuzta.

Lehurcolkodtunk. De itt meg nem volt hely

a dajkát hová tenni, pedig annak tapasztalatai — mondta a feleségem — megbecsülhetetlen értékkel bírnak. Így tehát ismét visszahurcolkodtunk saját hálószobánkba.

Feleségem felment a gyerekszobába körülnézni. De újabb aggodalommal tért vissza.

— Hogy van az, hogy Harry olyan mélyen alszik?

— De édesem, nem úgy alszik az a gyermek mindig, mint a muszatér?

— Tudom, de az alvása ma mégis olyan különös. Olyan... olyan szabályosan lélezkedik!

— De angyalom, hiszen mindig szabályosan lélezkedik!

— Igaz, de ma mégis olyan rémiszt ez! A cseléd fiatal és tapasztalatlan, azt akarom, hogy Mary is a gyerekszobába menjen, hogy kéznél legyen, ha valami történik.

— Ez jó gondolat, de ki segít aztán neked?

— Te meg tudsz tenni mindent, amire szükségem van. Különbben mégis inkább magam fogok mindent elvégezni.

— Alávalóságnak tartanám, hogy én aludjam és minden gondot rád bizzak.

De az asszony addig beszélt, amíg kibékített tervével; az öreg Mary behurcolkodott a gyerekszobába.

Klára álmában kétszer köhögött.

— Miért nem jön az orvos? Mortimer, ez a szoba meleg! Ez a szoba határozottan igen meleg, kérlek, zárd el a kályhát gyorsan!

Elzártam a kályhát és egyidejűleg megnéztem a hőmérőt, magamban tűnődve, hogy vajjon tizenöt fok csakugyan nagyon meleg-e a beteg gyermeknek?

Végre visszajött a kocsis a városból azzal a hírrel, hogy az orvos maga is fekvő beteg. Feleségem elborult szammal tekintett reám és tört hangon így szólt:

— Ez a gondviselés keze! Előre meg volt írva! Mäskor sohasem volt beteg, — sohasem! Nem úgy éltünk, Mortimer, ahogy élnünk kellett volna! Mondtam én ezt mindig! Ime, most látod a következményeit! Gyermekünk nem fog fel-

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Augusztus 11. Könyvnyomdászok táncestélye a „Pest”-szállodában.

Augusztus 13. Közig. bizottság ülése.

Augusztus 28. Szerb egyházi dalárda zászlószentelése.

— **A megyés püspökről.** Dessewffy Sándor v. b. t. t., eszaki püspök ma ünnepli Budapesten áldozásra felszentelésének 49. évfordulóját. Az agg egyházfejedelmet 1857. augusztus 9-én szentelték áldozásra. Az évforduló alkalmából a püspököt a csanádi egyházmegyéből számosan keresik fel üdvözléssel.

— **Személyi hír.** Dr. Klein Mór nagybecskereki főrabbi, több heti távollét után, szabadságáról visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **Segédjegyző választás.** Németnagyszentmiklóson f. hó 6-án volt a segédjegyzői választás Keresztes György th. főszolgabíró elnökelete alatt, mely alkalommal Ruzs Adám eddigi helyettes segédjegyzőt közfelkiáltással egyhangúlag megválasztották.

— **Esküvő.** Lusztig Ármán könyvelő Budapestről tegnap délután vezette oltárhoz Beer Rózsika kisasszonyt, Beer Jakab écskai kereskedő leányát.

— **A tisztviselők országos mozgalma.** Mint a lavina, úgy nő az a mozgalom, melynek célja: egységes keretbe foglalni Magyarország összes tisztviselőit. Sokáig az volt a közhí, hogy a társadalomnak leglassabban fellékesítő, konzervatív osztálya a tisztviselői kar s ime az Országos Tisztviselő-Szövetség felhívásai alig egy hónapja mentek szét az országba s már is hatalmas, impozáns a Szövetség tagjainak száma. Meg is érdemi ezt a nagy érdeklődést a cél és az Országos Tisztviselő-Szövetség vezetősége. A rég óhajtott Tisztviselő-takarékpénztárnak, két internátusnak és üdülőháznak felállítását még megalkulása előtt biztosítani tudta a Szövetség vezetősége, önrésze ellen vét tehát az a tisztviselő, aki nem lép be tagul, mikor összes kötelezettsége mindössze négy korona évi tagsági díj. Az eddigi eredményekről a vezetőség tegnap számolt be az ideiglenes választmányának. A választmányi ülésen mintegy 200 hivatal volt képviselve, köztük majdnem valamennyi miniszterium, köztintézet, takarékpénztár és nagyobb vállalat. Dr. Dános Árpád titkár terjesztette elő jelentését, mely szerint eddig körülbelül nyolcezeren csatlakoztak a szövetséghez, ami — tekintve, hogy augusztus 10-ig kérték vissza a gyűjtő-

ívek — igen szép eredménynek mondható. A takarékpénztár, internátus, üdülőház kérdése is oly kedvezően fogadtatott, hogy a liga megalakulása után nyomban létesíthetők lesznek ezek is. Ezután az augusztus 20-án (Szent-István) napján megtartandó közgyűlés tárgysorozatát állapította meg a választmány. A legközelebbi választmányi ülés f. hó 16-án (csütörtökön) este 8 órakor lesz a New York kávéház külön termében, addig is készséggel ad meg minden felvilágosítást az Országos Tisztviselő-Szövetség titkári hivatala (Budapest, VIII. Práter-utca 45.), mely a felhívást díjlanul megküldi mindenkinek, aki eziránt óhaját vele közli.

— **A torontáli galamblovók a buziasí versenyen.** Galamblovóink magas kvalitását bizonyította be az a fényes siker, amit folyó hó 5-én Buziasíon tartott versenyen elérték. Dacára annak, hogy a 26 versenyző között galamblovó championok is vettek részt, mint Czárán János és Hellebront Béla, a megnyitőverseny III. díját, Bánlaky András a főversenynek a buziasí fűrdőgazgatóság által felajánlott I. tiszteletdíjat pedig Demkó István nyerte meg. Galamblovóink most meghívást kaptak a temesvári és a zentai galamblovó versenyekre.

— **A bóza és a tifusz.** Aradról jelentik: A tifusz, melynek tavalyelőtti szomorú emlékü pusztítását nem felejtették még el az aradiak, ismét rémiti Arad közönségét. Járványról még nincsen szó, de néhány nap óta több tifusz megbetegedés történt, úgy, hogy az aggodalmak nem alaptalanok. Egy ember, aki áldozata is lett a tifusznak, a bózából lett beteg, de a többi megbetegedésre ebből következtetni nem lehet. Morschl Ferenc asztalossegéd az áldozat. A múlt héten beállított hozzá az egyik bózas ember. Morschl a munkában fölhevült, szomjasan sietett is vásárolni tőle s felhajtott két pohár bózát egymásután, nagy mohósággal. Néhány perc múlva oly rosszul érezte magát, hogy kórházba vitték, ahol megállapították, hogy tifuszban szenved. Egy hét múlva meg is halt. A betegség okát abban látták, hogy azok a jégdarabok, amelyeket az ital hűsöntartása végett tesznek az elárusító kávézóba, inficiáltak voltak s ezektől kapta meg Morschl a betegséget. Éppen ezek miatt a piszkos és inficiált, tehát közegészségellenes jégdarabok miatt szüntette be a hatóság Szegeden és Temesvárott is a bózarusítást.

— **Pusztuló termések.** A nagy aggodalommal várt termést alig takarították be a gazdák és rakták kazlakba, hogy azután majd elcsepelejenek vagy kinyomtaszák, a mindenfelől érkező hírek szerint most a lángok martaléka lesz és a szegény földnepe évi fáradságos munkája fejében egy hamurakás marad.

Óriási tüzev szesz pusztított Kiskomlóson

és elhamvasztotta vagy 70 család egész évi termését. Balló János kiskomlósi lakos és társai 3432 korona értékű gabonájukat egy közös szérűskertben rakták össze. Ismeretlen okból ki- gyuladt a gabona. A tüzet nem tudták oltani és a lángok csakhamar átcsaptak a közelben levő buza- asztagokra, ahonnan csakhamar egymásután lángba borultak az ott körül felhalmozott kazlak és pedig 64 kiscgazda termése, mely teljesen elhamvadt és tönkretette őket. A vizsgálatot a csendőrség nyomban megindította és számtalan gyanus körülmény arra enged következtetni, hogy gyuj- togatásból eredt a tűz. A vizsgálat folyik az ismeretlen tettes kinyomozása ellen.

Nagyszentmiklóson is pusztított a vörös kakas és tönkre tette Sztojkonesszku Traján, Babó Pável, Bobeznek Demeter, Albu Vazul, Albu Miklós ottani gazdák szalma és polyva készletét körülbelül 3000 korona értékben. Itt a nyomozás kiderítette, hogy egy Müller Jakab nevű munkás gondatlansága folytán támadt a tűz, aki égő pipáját tarisznyájába tévé, azt a szalmakazal tövébe helyezte. Ugyanott elégett Götz János lucerna takarmánya is gondatlanság követke- zésében.

— **Halálos csolnakázás.** Ujvidéken tegnap- előtt délután egy keskeny csolnakban együtt csolnakázott Friedmann Peter főhadnagy két tiszthelyettesel. A keskeny csolnak felborult és a bentülők közül csak a két tiszthelyettes bírt a partra vergődni, a főhadnagy azonban a vízbe veszett. Holttestét még nem fogták ki.

— **Esküvő a halálos ágyon.** Mint Temesvár- ról írják, megható módon esküdtek tegnap egy- másnak örök hűséget Cserna György 24 éves vasutas-jelölt és Molecz Erzsébet. Cserna hetek óta súlyos tüdőtuberkulózisban fekszik a kórház- ban; számtalanszor kérte utolsó kívánságaké- pen, hogy mielőtt meghal, eskessék össze meny- asszonyával, Molecz Nándor leányával. Tegnap délután megjelent a kórházban az anyakönyv- vezető a menyasszonnyal, a menyasszony apjá- val és két tanuval és a szerelmeseket össze- eskette.

— **Cséplőmunkások sztrájkja.** Czernyán a mi- nap kiűtött a cséplőmunkások sztrájkja. Háromszáz cséplőmunkás hagyta abba a munkát dacára, hogy szerződésileg szegődött. A helyszínre 35 csendőrt összpontosítottak a rend fenntartása érdekében. A helyszínre kiszálltak Tullics th. főbíró és Zitkovszky szolgabíró. A munkások közül eddig 80 embert, kik szerződésesek, a nagy- becskerekai törvényszék fogházába zártak.

— **Gyujtogatás boszúból.** Kistorákról jelen- tik lapunknak: Okolicsány Szima ottani

gyógyulni! Adj halát az Istennek, ha ártatlan- nak érzed magadat! Én sohasem fogok magam- nak megbocsájtani!

Anélkül, hogy meg akartam volna sérteni, de anélkül is, hogy meggondoltam volna, mit mondok, kinyilvánítottam, hogy én életünk eddigi folyamát nem tartom olyan igen olvetemültnek.

— Mortimer, hát Harryra is fel akarod idézni a haragvó sors mennykővét?

Aztán könnyekre fakadt, de csakhamar fel- kiáltott:

— A doktor bizonyosan küldött valami orvosságot!

— Persze, itt van! Csak azt vártam, hogy szóhoz jussak!

— Add ide hát! Nem tudod, hogy minden perc drága? De minek is küldött orvosságot, ha tudja, hogy a baj gyógyíthatatlan?

Ama véleményemnek adtam kifejezést, hogy ahol élet van, ott remény is van.

— Remény!? Mortimer, te nem tudod már, mit beszélsz! Isten bizony, úgy beszélsz, mint valami újszülött gyermek! Kérek adj egy — Jézus Máriám, itt az áll, hogy: Óránként egy kávéskanállal! Óránként! Mintha egy élet állna még előttünk gyermekünk megmentésére! Gyor- san Mortimer, adj szegény kicsinykénknek egy evőkanállal! Siess!

— De édes szívem, egy teljes evőkanálnyi végre is...

— Ne tégy hát örültté! Ugy, ugy, kis babám, egyetlenem! Itt van az orvos- ság! Keserű, rossz orvosság, de jó az én kis Klárikámnak, ettől lesz egészséges! Ugy, ugy, csöppem, tedd ide a fejedet a mama vállára és aludjál el. — Ah Mortimer, nem éri meg a reggelt! — Ah Mortimer, minden félóránál egy evőkanállal! — Kell, hogy belladonnát is adjunk be neki! Meg akonitumot is! Azt én tudom! Hozd el Mortimer! Csak hagyj engemet cselekedni, te nem értesz a do'oghoz!

Ezután lefeküdtünk és kis leányom ágát a feleségem mellé tettük. Fáradtá tett a sok herce- hurca és fél perc alatt félig-meddig elszunnyad- tam. Feleségem felébresztett.

— Fiacskám, nyitva van a kályha csapó- ajtaja?

— Nincs!

— Mindjárt gondoltam. Kérlek, nyisd ki azonnal, a szoba igen hideg!

Megtettem, aztán rögtön újra elaludtam.

Megint felzavart.

— Édesem, kellemetlen volna az neked, ha felőled tenném Klárika ágát? Ott közelebb van a kályhához!

Odatoltam, de az ágy előtti szőnyegben megakadt a lába és a gyerek felébredt. Megint elszunnyadtam, mialatt feleségem a beteg gyer- meket megnyugtatta. De rövid idő múlva, álmos- ságom ködön keresztül, mint távoli moraj, követ- kező szavak hatottak fülembre:

— Csak volna egy kis ludzsirunk; esengess, Mortimer, kérek!

Félálomban tápáskodtam fel és ráléptem egy macskára, amely élénken protestált és ezért hatalmas rugást kapott volna tőlem, ha lábaimat egy szék fel nem fogta volna.

— De Mortimer, miért csavarod fel a gázt? Hiszen felébresztetted vele a kicsikét!

— Mert nem tudom, hol az a ludzsír!

— A gyermekszobában, a kandallón. Ha lennél szives lemenni és Marynek szólni.

Elhoztam a ludzsírt és lefeküdtem. De hiába.

— Mortimer, nem szívesen zavarlak, de itt na- gyon hideg van ahhoz, hogy a gyermeket bedör- zsoljem. Nem gyujtanál tüzet? Csak éppen meg kell gyujtani.

Újra kimásztam az ágyból és tüzet gyujtot- tam. Aztán vigasztalanul leültem.

— Mortimer, ne ülj itt, hiszen halálra hűtöd magadat! Feküdj le!

Amint le akartam feküdni, így szólt:

— Kérek, adj a kis leánynak előbb még orvosságot!

Megtettem. Ez az orvosság olyan természetű volt, hogy a gyermek szeméből kiűzte az álmot. Feleségem Klára ébrenlétét arra használta föl, hogy a gyermeket bekente ludzsírral. Megint hama- rasan elaludtam.

— Mortimer, légvonalot érzek! Semmi sem olyan veszedelmes ennél a betegségnél, mint a légvonal. Kérlek, told az ágyat a kályhához!

— Megtettem, sőt utóbb, mivel a kályhában azalatt kialudt a tűz, lementem a pincébe fáért és úgy megtömtem a kályhát, hogy az vörös-izzó lett. Aztán a fülembre feküdtem és hortyogtam, ahogy csak a halárfaradt ember képes.

Világos nappal volt már, amikor a feleségem vállonragadtott:

— Mindennek vége! A gyermek izzad! Mit tegyünk?

— Az istenért, de megijesztettél! Hogy mit tegyünk? Talán vegyük ki Klárá az ágyból és tegyük megint a légvonatra!

— Számár! Nincs ves:teni való pillanat! Menj a doktorhoz! Menj magad! Mondd neki, hogy el kell jönnie, élve vagy halva, de kell!

Kiráncigaltam szegény beteg embert az ágy- ból és magammal vittam. Megúszta a kicsikét és azt mondta, hogy nem hal meg.

Rám nézve ez mondhatatlan öröm volt, de a feleségem olyan dühbe jött feletta, mintha személyes sértést mondott volna neki az orvos. Azt is mondta a doktor, hogy a köhögésnek valami olyan dolog az oka, ami a kicsikének a torkába jutott s azt ingerli. Erre — azt hiszem — a feleségem közel volt ahhoz, hogy ajtót mutas- son neki. Sőt az orvos még azt is mondta, hogy majd erősebb köhögésre ingerli a gyermeket és így távolítja el az okot. Csakugyan adott is neki valamit, ami erős köhögési rohamot idézett elő nála és rögtön egy-két fenyőszilánk jött napvilágra.

— A gyermeknek nem volt diffúzúza — szólt — hanem fenyőfát vagy ilyesmit rágható t és abból ment a torkára pár szál. Nem lesz tőle semmi baja.

— Elhiszem azt, hogy nem! — feleltem. — Ellenkezőleg, a benne foglalt terpentín igen hasznos a gerinc és vesebaj ellen! Ezt a felesé- gem is megmondhatja!

De ő nem mondta meg, hanem felháborodva elhagyta a szobát. És azóta van egy olyan ese- mény az életünkben, amelyről sohasem beszélünk.

Mark Twain.

gazda ma hajnalban kiment a mezőre dolgozni. Alig ért ki, mikor háza egyszerre lángba borult. A község lakossága hamar az égő ház köré sereglett s nagy munkával sikerült a tüzet lokalizálni. A szegény ember háza a padlason elhelyezett összes termésével együtt azonban elpusztult. Kára igen tetemes, mert semmi sem volt biztosítva. A vizsgálat eddigi adatai szerint a tüzet boszúból eredő gyújtogatás okozta. A vizsgálat folyik.

Harc apa és fiu között. Szatmári István kumáni gazdaember, aki állandó torzalkodásban él Lajos nevű legényfiával, tegnapelőtt ismét perpatvart kezdett. Az összeszóla közis végre tetlegességgé fajult. Szatmári István a verekedés hevében vasvillát kapott fel, amelylyel kegyetlenül összeverte a fiat, úgy, hogy az a kapott sérülések folytán hetekig fogja őrizni az ágyát. A verekedés zaja a szomszédokat is oda csodította. A tanuk védelmére keltek a legénynek, de a brutális apa revolvert ragadott és lövéssel fenyegette őket. Vegre is kcsavarták kezéből a fegyvert és ártalmatlanná tették Szatmári Istvánt, aki ellen az eljárást megindították.

Megégett Mint Temesvárról jelentik, az ottani Singer és Palmer cég jözséfvárosi műhelyében volt a kalmazva Pap Mihály 25 éves badogosság. A szerencsétlen ember tegnapelőtt a tűzhely mellett fogalatoskodott, miközben az inge tüzet fogott és P p ruhaja csakhamar egy lángban állott. Bar munkástársai még idejekorán segítségére siettek, de azért Pap olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy a mentők ápolás végett a kórházba szállították. Állapota reménytelen.

A festvér boszuja. Kelemen István toráki legény már régóta udvarolt Molnár Erzsi toráki leánynak. — A leány sem idegenkedett a legénytől, aki azzal biztatgatta, hogy feleségül fogja venni, később pedig rutul a faképnél hagyta. A leány bátyja megfogadta ekkor, hogy bosszút fog állani a csábitón. Tegnap kinálkozott is erre alkalom. A kocsimában találta Kelemen, aki nagyban mulatott, sőt még gunyos megjegyzéseket is tett Molnárra, mire az előrántva kését, kétszer gyorsan ellenfele vállába szurta. Kelemen sérülései súlyosak.

Egy pipa dohány miatt. Románszentmihály temesmegyei községben történt tegnapelőtt délután, hogy Kokác Vazul 62 éves földmivestől egy pipa dohányt kért Szlivák Juon tehénpásztor. Kokác hiába bizonyítgatta, hogy elfogyott a dohányja, Szlivák ezt nem akarta elhinni és arcul ütötte Kokácot. A dologból természetesen verekedés támadt, mialatt Szlivák előrántotta a bicskáját és azt teljes erejével beledöfte Kokác hasába. Kokácot ápolás végett a temesvári kórházba hozták, míg a gyikost letartóztatták a csendőrök.

A veszettség áldozata. Nyomatató György szajáni gazdát a múlt évben Mindenszentek napján megmarta egy veszett eb. Azóta 9 hónap telt el és most ütött ki a szerencsétlen emberen az iszonyatos betegség, mely tegnapelőtt okozta borzasztó, kinteljes halálát.

TÁVIRATOK.

A király Lisszában.

Budapest, aug. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pólából jelentik, hogy ő Felsége a tengeri gyakorlat megtekintése előtt Lisszát fogja meglátogatni, ahol egy misén fog részt venni, amelyet a lisszai csata alkalmával elesett katonákért fognak mondani.

Lónyai grófné Karlsbadban.

Budapest, augusztus 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Karlsbadból jelentik, Lónyai Stefánia grófné, aki már több hete Karlsbadban van, tegnap fogadta az ottani polgármestert s legteljesebb megelégedésének adott kifejezést. A grófné e héten bevégzi kuráját és vasárnap elutazik Karlsbadból.

A pápa és Franciaország.

Budapest, aug. 9. (A „Torontál” ered. táv.) Párisi lapok jelentése szerint a pápa három utasítást küldött Franciaországba. Az egyik Richárd biborosnak szól és a konkordátum megsértése elleni általános tiltakozást tartalmazta, a második a francia püspökökhöz és azon feltételeket tartalmazza, amelyek mellett a plébánosok a kánoni, azaz püspöki felügyelet alatt álló kultuszközségek alakításában közreműködhetnek, a harmadik pedig a francia biborosokhoz intézett bizalmas közleményeket tartalmazza.

A miniszterelnök nyara.

Budapest, aug. 9. (A „Torontál” eredeti táv.) Wekerle Sándor dr. miniszterelnök, mint ismeretes, az idén nem megy szabadságra, hanem szakadatlan munkában fogja tölteni a nyarat. A miniszterelnök ezidőszereint a kiegyezési kérdések nagy komplexumát készíti elő, mert tudvalevő, hogy szeptember hónap közepe felé megkezdődnek a kiegyezési tárgyalások a magyar és osztrák kormány között. Ez a munkásság a miniszterelnök idejét az egész nyáron leköti.

Bánffy a társadalomtudományi társulat elnöke.

Budapest, aug. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) A társadalomtudományi társulat tagjainak egy része elhatározta, hogy a társulat elnökévé Bánffy Dezső bárót kísértik megnyerni s legközelebb küldöttélegileg fölkeresik, hogy elvállalná-e a társulat elnökségét.

Wolafka püspök hagyatéka zár alatt.

Budapest, aug. 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Debrecenből sürgönyzik, az ottani bíróság az elhunyt Wolafka püspök hagyatékára elrendelte a bírói zárlatot.

Halottégető Budapesten.

Budapest, augusztus 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bárczy polgármester egy hirdető előtt kijelentette, hogy a tervezett krematórium ügye a főváros közegészségügyi osztályában most komoly tanulmány tárgya s az ügyosztály előterjesztése után felállítják Budapesten az első magyar halottégetőt.

Sikkasztó adótárnok

Budapest, aug. 9. (A „Torontál” ered. táv.) A trencsénmegyei baáni adó hivatalnál Havasi Alfonz adótárnok ellen nemrég panasz merült föl. A pénzügyigazgatóság egy titkárt küldött le Baánba Havasi ügyét megvizsgálni. A vizsgálat folyamán mindjárt 4700 korona hiányt találtak. Havasi tegnapelőtt kétszer főbevette magát, állapota azonban nem veszélyes, mert a golyók csak könnyen sebeztek meg. Az adóhivatali ellenőrt felfüggesztették. A vizsgálat folyik.

A budapesti malomsztrájk

Budapest, aug. 9. (A „Torontál” eredeti táv.) A budapesti malomsztrájk ügye ismét elmérgesedett. A munkások ugyanis nem fogadták el azokat a megállapodásokat, amelyek a malmok és a munkások bizalmi férfai között tegnap történtek. A malomtulajdonosok most el-tökélték, hogy tovább nem tárgyalnak s a végső eszközökhöz nyulnak, t. i. külföldről hozatnak munkásokat s katonaságot állítanak a gyárakba. Hir szerint a hadügyi kormány már rendelkezésre is bocsátott a malmoknak bizonyos számú műszaki katonát, akik hétfőn bevonulnak a malmokba. Viszont a munkások elhatározták, hogy most már ők a legcsekélyebb engedményt sem teszik, sőt ha a malmok nem engednek, újabb követelésekkel állnak elő.

A nagy hajókatasztrófa.

Budapest, augusztus 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ujabb madridi jelentések szerint a hajótörött „Syrio” gőzösről eddig 370 ember hiányzik, azonban azt hiszik, hogy még ez a szám sem teljes és sokkal többen jártak szerencsétlenül.

Az orosz események.

Budapest, augusztus 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervári újabb jelentések szerint, a forrongás látszólag elült. Nehány nap óta az ország belsejéből nem érkezik hír a háborgásról. A lelket a forradalomban külsőleg most a munkások sztrájkja tartja fenn. Ez is bágyadt és nagyon népszerűtlen s nem is sikerült Oroszország egyetlen városában sem.

Budapest, augusztus 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról jelentik, több embert letartóztattak, akiknél bombát és robbanó anyagokat találtak.

Budapest, augusztus 9. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról sürgönyzik, tegnap éjszaka minisztertanács volt, amely hajnali fél háromig tartott. A minisztertanács végképpen befejezte a kabinetalakítást. Filozofow volt kincstári ellenőr lett kereskedelmi miniszter és Wassilcsikow, a Vörös Kereszt egyesület volt elnöke vette át a földmívelési tárcát. A szent synodus főprokuratorói állásának betöltésében az utolsó pillanatban változás történt. Samarin, akit Stolipin eleinte nagyon szeretett volna megnyerni, állítólag sulyos szembaja miatt visszalépett s a miniszterelnök helyette Izwolskit, a népnevelési miniszterium helyettes államtitkárát, a külügyminiszter fivérét hivta meg a kabinetbe a szent synodus főprokuratoraként. A többi miniszter megtartotta tárcáját. Kokowcev maradt pénzügyminiszter, Tseglitow igazságügyminiszter és Rüdiger tábornok hadügyminiszter.

Budapesti gabonatózsdé.

Budapest, 1906. augusztus 9.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzése.

Buza	Kilos	100 kilogr. ára		Kilos	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki	75	14.35	14.55	79	15.15	15.35
Pestvidéki	74	—	—	78	14.90	14.05
Bánsági	75	—	—	79	—	—
Bácskai	74	—	—	77	—	—
Szerbiai	76	—	—	79	—	—

Egyéb gabonanemtek		100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig
Rozs	elsőrendű	—	12.10
”	középmínőségű	—	11.95
Árpa	takarmányáru l. r.	—	12.05
”	másodrendű	—	11.55
Köles	—	—	—
Zab	elsőrendű	—	13. —
”	középmínőségű	—	12.60
Tengeri	belföldi új	—	12.55
”	román vagy bolgár	—	—
”	cinqnantin	—	—
Repcse	káposzta	—	—

Határidő-üzlet.

Budapest, augusztus 9. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai főzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	14.82
Buza (áprilisra 1907.)	15.40
Rozs (októberre)	12.42
Zab (októberre)	12.74
Zab (áprilisra 1907.)	13.08
Tengeri (augusztusra)	12.48
Tengeri (májusra 1907.)	10.88

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.
Érvényes 1906. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 48 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zombolyáról, Verseczről, Alibanáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.
Bégszentgyörgyről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 óra.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibanára: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.
Bégszentgyörgyre: (keskenyvágányu vonal) délután 12 óra 20 perc.

A Hunyadi (fő)-utca sarkán, Szávics
Iván-féle házban, az első emeleti

lakás

szükséges mellék-helyiségekkel
f. é. november hó 1-től kiadó.

Bővebbet (767-3.2)

FRANZ J. L. irodájában.

A nagybecskereki szolgabíróaságtól.

6443. szám 1906.

764-3.3

Pályázat.

Orlovát községben a községi szülésznői állás üresedésbe jövén, pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, a magyar nyelven kívül a szerb nyelvet szóval tökéletesen bírják, hogy kellően felszerelt kérvényeiket folyó évi augusztus 26-ig terjesszék be.

Javadalmazás 300 korona s minden szülés után 2 korona díj, szegényeknek közreműködés ingyen.

Nagybecskerek, 1906. augusztus 7.
Nagybecskereki szolgabíróaság.

Két

butorozott szoba

kiadó

Deák Ferenc-utca 7. sz. a.

(715-x.20)

Diószeghi buza-vetőmag

megdülésnek buzafajtáink között legjobban ellentáll, bőtermő, 14-15 méter mázsá holdankénti átlaggal; míg a készlet tart eladó métermázsája 16 korona 50 fillérért

Szent Ivány-tanya gazdaságában

u. p. Nagybecskerek. (768-3.3)

5823. szám. 1906.

770-3.1

Pályázati hirdetmény.

Zsombolya községben üresedésben levő községi szülésznői állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, mi szerint kérvényüket oklevéllel és erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelve hozzám folyó évi augusztus hó 28-ig betérjesszék, mert a később érkezőket figyelembe nem veszem.

A községi szülésznői évi fizetése 240 korona, ezenkívül minden szülésnél való közreműködésért és a gyermekágyasnak 8 napi ápolásáért jómóduaktól 4 korona, kevésbé jómóduaktól 2 korona díjat szedhet. A községi előjáróság által szegényeknek nyilvánított szülőnőknél ingyen tartozik eljárni.

Zsombolya, 1906. évi augusztus hó 7.

Főszolgabíró szabadságon:

Ifj. Tullics György,
tb. főszolgabíró.

Egy jókarban levő könyvszekrény

(üvegtáblával)

megvételre kerestetik.

Ajánlatokat a kiadóba.

Fény község előjárósága.

1216. szám 1906.

772-2.1

Pályázat.

Az üresedésben levő végrehajtó-kézbesítői állás sürgősen betöltendő; felhívom az ezen állást elnyerni óhajtók, hogy okmányokkal felszerelt kérvényüket alulírott előjáróságnál nyújtsák be.

Évi fizetés 800 korona, a román nyelvben jártasság megkívánatik; az állás azonnal elfoglalandó.

Kelt Fényen, 1906. évi augusztus hó 8-án.

Fény község előjárósága.

Jegyző urak figyelmébe!

Ugy a kataszteri nyilvántartásban, mint az adómunkálatokban jártas egyén, aki jelenleg is hasonló alkalmazásban van, szeptember hó 1-ére lehetőleg állandó alkalmazást keres. A magyar, német, szerb és román nyelveket beszéli. — Cím: Torontál Torda község jegyzőjéhez. (759-3.3)

444. szám. 1906.

771-1.1

Árlejtési hirdetmény.

Pészak községében 2000 korona összköltséggel tervezett két mélykut furásának vállalatba adására nézve az árlejtés folyó évi augusztus hó 30-ik napjának d. e. 10 órájkor tartatik meg.

Írásbeli ajánlatok ugyanaddig nyújthatók be.

Feltételek a jegyzői irodában tudhatók meg.

Pészak, 1906. évi augusztus hó 7-én.

Gatter,
jegyző.

ZONGORA- LECKÉKET

jutányosan ad

Kozmáné Gizella

Alkotmány-utca 17.

(518-x.23)

A nagyikindai járás főszolgabírójától.

4610. szám. 1906.

765-3.3

Pályázat.

Lemondás folytán üresedésben levő irnoki állásra Mokrin községben pályázatot van hirdetve.

Járandóság: Évi 1000 korona fizetés.

Kellékek: jó írás s lehetőleg a szerb nyelv bírása s az 1883. évi I. t.-c. előirt minősítés. Okleveles jegyzők előnyben részesülnek.

Pályázati kérvények eddigi működést és képesítést igazoló bizonylatokkal felszerelve folyó évi augusztus hó 25-ig a nagyikindai szolgabíróasághoz adandók be.

Nagyikinda, 1906. évi augusztus hó 2-án.

Horváth Zoltán,
főszolgabíró.

Használt

boroshordók

megvételre kerestetnek.

Cím a kiadóhivatalban.

(761-x.4)

HIRDETÉSEK

felvétetnek a

„TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.